

OBSAH

PŘEDMLUVY	7
-----------------	---

A ÚVOD

I PROBLEMATIKA PORODNÍ ASISTENCE

1	PROBLEMATIKA PORODNÍ ASISTENCE V HISTORICKÝCH SOUVISLOSTECH	23
1.1	Vývoj oboru porodní asistentka	23
1.2	Porodní asistentky v současné praxi porodní asistence	25
1.3	Odborné otázky týkající se porodních asistentek a porodní asistence	27
2	PORODNÍ ASISTENTKA V PRÁVU	29
2.1	Právní postavení porodní asistentky	29
2.2	Práva příjemkyň péče	32
2.3	Práva dětí	36
2.4	Povinnosti příjemců péče	37
2.5	Odpovědnost porodních asistentek a lékařů	37
2.6	Odčinění újmy (náhrada škody)	39
2.7	Další druhy právní odpovědnosti	40
3	DOČASNÁ PRACOVNÍ NESCHOPNOST U TĚHOTNÝCH	43
3.1	Vymezení základních pojmů	44
3.2	Nemocenské dávky u těhotných	45
3.3	Seznam tiskopisů vztahujících se k dávkám nemocenského pojištění	47

II ANATOMIE A REPRODUKCE

4	ŽENSKÁ PÁNEV	51
5	SVALY PÁNEVNÍHO DNA A SVALY HRÁZE A JEJICH FASCIE	65
5.1	Pánevní dno	66
5.2	Hrázové svaly	69
5.3	Fascie pánevního dna	71
6	REPRODUKČNÍ ORGÁNY ŽENY	75
6.1	Ženské vnitřní pohlavní orgány	75
6.2	Ženské zevní pohlavní orgány	86
6.3	Vývojové a věkové zvláštnosti pohlavní soustavy	90

7	ŽENSKÝ MOČOVÝ SYSTÉM	93
7.1	Ledviny	93
7.2	Tvorba a vylučování moči	95
7.3	Močové cesty	96
7.4	Vývojové a věkové zvláštnosti vylučovací soustavy	98
8	PRENATÁLNÍ OBDOBÍ	99
8.1	Vývoj pohlavních buněk	100
8.2	Menstruační cyklus	105
8.3	Oplození	107
8.4	Blastogeneze, embryogeneze	109
8.5	Implantace	111
8.6	Embryonální a fetální vývoj během jednotlivých měsíců prenatálního vývoje	113
9	PLACENTA A JEJÍ VÝVOJ	123
9.1	Placenta	123
9.2	Funkce placenty	125
9.3	Hormony	125

III ANTIKONCEPCE A SEXUÁLNÍ ZDRAVÍ V GLOBÁLNÍ SPOLEČNOSTI

10	ANTI K O N C E P C E A S E X U Á L N Í Z D R A V Í	129
10.1	Historie antikoncepčních metod	129
10.2	Výběr antikoncepce a spolehlivost	130
10.3	Hormonální antikoncepce	133
10.4	Léčebné využití antikoncepce	137
10.5	Sexuální zdraví, reprodukční zdraví	143

IV PORODNÍ ASISTENCE ZALOŽENÁ NA VĚDECKÝCH DŮKAZECH

11	P O R O D N Í A S I S T E N C E Z A L O Ž E N Á N A V Ě D E C K Ý C H D Ů K A Z E C H	147
11.1	Formulace klinické otázky	148
11.2	Vyhledávání vědeckých důkazů	149
11.3	Kritické hodnocení kvality vědeckých důkazů	154
11.4	Implementace vědeckých důkazů do praxe	161
11.5	Zhodnocení a diseminace výsledků implementace	164

B TĚHOTENSTVÍ

V TĚHOTENSTVÍ

12	ZÁKLADNÍ PORODNICKÁ TERMINOLOGIE	171
12.1	Výpočet termínu porodu	171
12.2	Poloha plodu (situs)	172
12.3	Postavení plodu (positio)	174
12.4	Držení plodu (habitus)	175

12.5	Naléhání plodu (presentatio)	176
12.6	Role porodní asistentky	178
12.7	Zevní porodnické vyšetření	178
13	PŘEDPORODNÍ EDUKACE K PORODU A RODIČOVSTVÍ	185
13.1	Proces edukace	185
13.2	Oblasti edukace k porodu a rodičovství	186
14	ZMĚNY A ADAPTACE V TĚHOTENSTVÍ	189
14.1	Celkové obtíže	189
14.2	Změny v reprodukčním systému	191
14.3	Psychické změny	195
15	PRENATÁLNÍ PÉČE	197
15.1	Předporodní screening	197
15.2	Prenatální diagnostika a fetální terapie	199
16	VÍCEČETNÉ TĚHOTENSTVÍ	203
16.1	Epidemiologie	203
16.2	Etiologie	203
16.3	Monozygotní dvojčata	203
16.4	Dizygotní dvojčata	204
16.5	Průběh a rizika vícečetného těhotenství	204
16.6	Prenatální péče	205
16.7	Management porodu u vícečetného těhotenství	206
17	ZÁKLADY FYZIOTERAPIE PRO PORODNÍ ASISTENTKY	209
17.1	Fyzioterapie v období těhotenství	209
17.2	Fyzioterapie v období šestinedělí	211
17.3	Psychomotorický vývoj dítěte	213

VI RIZIKOVÉ A PATOLOGICKÉ TĚHOTENSTVÍ

18	RIZIKOVÉ TĚHOTENSTVÍ	221
18.1	Hypertenze v graviditě	221
18.2	HELLP syndrom	224
18.3	Eklampsie	224
18.4	Kardiovaskulární onemocnění	225
18.5	Onemocnění plic v těhotenství	231
18.6	Hematologické poruchy a nemoci	233
18.7	Onemocnění ledvin a močových cest	239
18.8	Onemocnění jater	240
18.9	Onemocnění gastrointestinálního traktu	243
18.10	Endokrinní onemocnění	247
18.11	Choroby štítné žlázy	251
18.12	Neurologická onemocnění	252
18.13	Hereditární deficity koagulačních faktorů	254
18.14	Kožní nemoci	258
18.15	Autoimunitní nemoci	259
18.16	Erytrocytární aloimunitace těhotných žen, hemolytická nemoc plodu a novorozence	262
18.17	Poruchy růstu plodu	266

VII INFEKCE V TĚHOTENSTVÍ

19	BAKTERIÁLNÍ INFEKCE	275
19.1	Listerióza.....	275
19.2	Borrelióza.....	277
19.3	Infekce streptokokem skupiny B.....	278
19.4	Kapavka.....	280
19.5	Syfilis.....	283
19.6	Střevní infekce.....	287
20	PARAZITÁRNÍ INFEKCE	293
20.1	Toxoplasmóza.....	293
20.2	Malárie.....	299
20.3	Trichomonas vaginalis.....	301
20.4	Chagasova infekce (americká trypanosomiáza).....	302
21	VIROVÉ INFEKCE	305
21.1	HIV / AIDS.....	305
21.2	Plané neštovice (varicella).....	310
21.3	Spalničky (morbilli).....	311
21.4	Příušnice (parotitida).....	312
21.5	Zarděnky (rubeola).....	312
21.6	Hepatitidy.....	313
21.7	Cytomegalovirová infekce.....	321
21.8	Herpes simplex virus.....	323
21.9	Parvovirová infekce a pátá dětská nemoc.....	325
21.10	Respirační infekce – chřipka.....	326

VIII CHIRURGICKÁ ONEMOCNĚNÍ V TĚHOTENSTVÍ

22	CHIRURGICKÁ ONEMOCNĚNÍ V TĚHOTENSTVÍ	331
22.1	Náhlé příhody břišní v průběhu těhotenství.....	331
22.2	Karcinom prsu v těhotenství.....	338

IX FARMAKOTERAPIE V TĚHOTENSTVÍ

23	FARMAKOTERAPIE V TĚHOTENSTVÍ	343
23.1	Užívání léků v těhotenství.....	343
23.2	Změny ve farmakokinetice léčiv u těhotných žen.....	344
23.3	Bezpečnost léků v těhotenství.....	347
23.4	Návykové látky v těhotenství.....	351
23.5	Uterotonika.....	352
23.6	Tokolytika.....	355
23.7	Farmakoterapie těhotenské nauzey a zvracení.....	357
23.8	Farmakoterapie bolesti v těhotenství.....	359
23.9	Farmakoterapie těhotenské hypertenze.....	361
23.10	Antibiotika v těhotenství.....	363
23.11	Léčba alergií a asthma bronchiale v těhotenství.....	364
23.12	Farmakoterapie tromboembolické nemoci v těhotenství.....	367
23.13	Léčba diabetes mellitus v těhotenství.....	368

23.14	Farmakoterapie onemocnění štítné žlázy v těhotenství	369
23.15	Principy farmakoterapie v období laktace	370
24	SYSTÉMOVÁ ENZYMOTERAPIE V PORODNICTVÍ	373

X ZÁKLADY ZOBRAZOVACÍCH METOD V PORODNÍ ASISTENCI

25	ZÁKLADY ZOBRAZOVACÍCH METOD V PORODNÍ ASISTENCI	377
25.1	Základy zobrazovacích postupů v gynekologii a porodnictví	378
25.2	Ultrasonografie, endosonografie	378
25.3	Prenatální (fetální) diagnostika magnetickou rezonancí, zobrazování magnetickou rezonancí	383
25.4	Intervenční radiologie	385
25.5	Mammologie	385

C POROD

XI POROD

26	PRVNÍ DOBA PORODNÍ	393
26.1	První doba porodní	394
26.2	Péče porodní asistentky během první doby porodní	395
27	DRUHÁ DOBA PORODNÍ	401
27.1	Pasivní fáze druhé doby porodní	401
27.2	Aktivní fáze druhé doby porodní	402
27.3	Péče porodní asistentky během druhé doby porodní	405
28	MONITOROVÁNÍ PLODU	409
28.1	Auskultace	409
28.2	Amnioskopie	410
28.3	Kardiotokografie	410
28.4	Intrapartální fetální pulzní oxymetrie	419
28.5	Vyšetření pH z fetální krve	419
28.6	ST analýza fetálního EKG	419
28.7	Neinvazivní fetální EKG	420
28.8	Počítačem hodnocené kardiotokogramy	421
29	PARTUS EXTRA MUROS	423
30	TŘETÍ DOBA PORODNÍ	425
30.1	Odlučování a porod placenty	425
30.2	Péče porodní asistentky ve třetí době porodní a časném poporodním období	428
31	PATOLOGIE PLACENTY	431
31.1	Vcestné lůžko (placenta praevia)	431
31.2	Předčasné odloučení placenty (abruptio placentae)	431
31.3	Vcestné cévy (vasa praevia)	432
31.4	Po porodu	433

32	PERIPARTÁLNÍ ŽIVOT OHROŽUJÍCÍ KRVÁCENÍ	435
33	PORODNÍ PORANĚNÍ	439
33.1	Poranění měkkých porodních cest	439
33.2	Poranění pánve	442
33.3	Prevence porodních poranění	442
33.4	Základy ošetření porodního poranění	444
33.5	Péče porodní asistentky po ošetření porodního poranění	446
34	PORUCHY DĚLOŽNÍ ČINNOSTI	451
34.1	Poruchy vypuzovacích sil	451
34.2	Nepravdelnosti tvrdých a měkkých porodních cest	454
34.3	Překotný porod	454
34.4	Protrahovaný porod	455
35	PORUCHY DÉLKY GESTACE	459
35.1	Předčasný porod	459
35.2	Potermínové (prodloužené) těhotenství	465
36	NEPRAVIDELNÉ POLOHY A PORODNÍ MECHANISMY	471
36.1	Příčné polohy	471
36.2	Šikmé polohy	474
36.3	Deflexní polohy	475
36.4	Nepravdelné naléhání při poloze podélné hlavičkou	478
36.5	Dystokie ramének	480
37	KONEC PÁNEVNÍ	487
38	PORODNICKÁ ANALGEZIE A ANESTEZIE	501
38.1	Porodní bolesti	501
38.2	Nefarmakologické metody ovlivnění bolesti během porodu	502
38.3	Farmakologické metody	502

XII VYBRANÉ PORODNICKÉ OPERACE

39	CÍSAŘSKÝ ŘEZ – SECTIO CAESAREA	511
39.1	Indikace	511
39.2	Předoperační péče a příprava k císařskému řezu	512
39.3	Typy anestezie	513
39.4	Provedení císařského řezu	513
39.5	Pooperační péče	515
39.6	Rizika a komplikace císařského řezu	515
40	OPERAČNÍ VAGINÁLNÍ POROD – KLEŠTĚ A VAKUUMEXTRAKCE	517
40.1	Extrakce plodu vakuumextrakcí	517
40.2	Extrakce plodu kleštěmi	519
40.3	Srovnání klešťového porodu a porodu vakuumextrakcí	521

XIII ŠOKOVÉ STAVY A RESUSCITACE V TĚHOTENSTVÍ A ZA PORODU

41	ŠOKOVÉ STAVY.....	527
41.1	Šok.....	527
41.2	Anafylaxe, anafylaktický šok.....	533
41.3	Sepse, septický šok, multiorgánová dysfunkce.....	534
41.4	Život ohrožující krvácení.....	538
42	RESUSCITAČNÍ POSTUPY U TĚHOTNÝCH ŽEN.....	539
42.1	Obstrukce dýchacích cest cizím tělesem.....	540
42.2	Doporučení AHA a resuscitační rady pro resuscitaci těhotné.....	543

XIV VYUŽITÍ ALTERNATIVNÍCH METOD V PORODNÍ ASISTENCI

43	AROMATERAPIE.....	549
44	HOMEOPATIE.....	557
45	AKUPUNKTURA.....	565
46	AKUPRESURA.....	569

XV KOMUNITNÍ A PRIMÁRNÍ PÉČE V PORODNÍ ASISTENCI

47	KOMUNITNÍ A PRIMÁRNÍ PÉČE V PORODNÍ ASISTENCI.....	575
----	--	-----

D ŠESTINEDEĹÍ

XVI ŠESTINEDEĹÍ

48	ŠESTINEDEĹÍ.....	593
48.1	Anatomické a fyziologické změny.....	593
48.2	Rutinní poporodní péče.....	599
49	KOMPLIKACE V OBDOBÍ ŠESTINEDEĹÍ.....	601
49.1	Krvácení.....	601
49.2	Puerperální infekce.....	603
49.3	Infekce v porodním poranění, péče porodní asistentky.....	604
49.4	Infekce močových cest.....	605
49.5	Septická pánevní tromboflebitida.....	606
49.6	Mastitida – zánět prsní žlázy.....	606
49.7	Poruchy laktace, zástava laktace, péče porodní asistentky.....	607
49.8	Psychické a psychiatrické potíže.....	607
50	PERINATÁLNÍ DUŠEVNÍ ZDRAVÍ.....	611
50.1	Prvky perinatálního duševního zdraví.....	611
50.2	Psychické změny v těhotenství.....	611
50.3	Porod a psychické změny po porodu.....	612

51	PERINATÁLNÍ MORTALITA	615
51.1	Perinatální a mateřská mortalita a morbidita	615
51.2	Priority v perinatální péči	616
51.3	Syndrom mrtvého plodu	616
51.4	Stanovení příčiny intrauterinního odumření plodu	617
51.5	Pohřeb a rozloučení	619
51.6	Právo na pohřebné a lhůta k pohřbení	620
51.7	Mateřská a rodičovská dovolená, peněžitá pomoc v mateřství, rodičovský příspěvek	620

XVII KOJENÍ A VÝŽIVA DĚTÍ DO JEDNOHO ROKU

52	KOJENÍ	625
52.1	Anatomie prsu	625
52.2	Laktace	627
52.3	Složení mateřského mléka	628
52.4	Imunologické aspekty kojení	630
52.5	Léky a kojení	631
52.6	Sání	631
52.7	Proces kojení	632
52.8	Kojení – poloha a techniky	633
52.9	Význam kojení pro matku, dítě a společnost	636
53	VÝŽIVA DĚTÍ DO JEDNOHO ROKU	639
53.1	Role porodní asistentky ve výživě dětí do jednoho roku	639
53.2	Význam výživy ve vztahu k vývoji některých orgánů	640
53.3	Výživa kojence	641
50.4	Umělá výživa	641
53.5	Příkrmy	643

E NEONATOLOGIE

XVIII NEONATOLOGIE

54	SCREENINGOVÁ VYŠETŘENÍ U NOVOROZENCŮ	651
54.1	Historie laboratorního screeningu	651
54.2	Screening vrozené katarakty	652
54.3	Screening sluchu	652
54.4	Screening kritických vrozených srdečních vad	653
54.5	Screening vrozené syfilis (kongenitální lues)	655
54.6	Screeningové vyšetření uropoetického traktu	656
54.7	Screeningové vyšetření kyčlí	656
54.8	Novorozenecký laboratorní screening	657
55	VÝŽIVA NOVOROZENCŮ	661
55.1	Enterální výživa	661
55.2	Parenterální výživa předčasně narozených dětí	668

56	NOVOROZENEC NAROZENÝ V TERMÍNU	671
56.1	Klasifikace novorozenců	672
56.2	Nejčastější vybraná onemocnění u novorozenců narozených v termínu	674
56.3	Nejčastější vrozené vývojové vady	682
57	PŘEDČASNĚ NAROZENÝ NOVOROZENEC	693
57.1	Ošetrovatelská péče o předčasně narozeného novorozence	696
57.2	Vybraná onemocnění u předčasně narozeného novorozence	710
58	RESUSCITACE NOVOROZENCE PO PORODU	719
59	PORODNÍ PORANĚNÍ NOVOROZENCE	729
59.1	Poranění měkkých tkání	730
59.2	Poranění periferních nervů a centrální nervové soustavy	732
59.3	Poranění páteře a míchy	735
59.4	Poranění kostí	735
59.5	Poranění vnitřních orgánů dutiny břišní	736
60	POPORODNÍ OŠETŘENÍ NOVOROZENCE	739
60.1	Ošetření novorozence po porodu	743
60.2	Poporodní ošetření novorozence na porodním sále	746
61	VROZENÉ VÝVOJOVÉ VADY Z POHLEDU GENETIKA	751
61.1	Malformace	752
61.2	Malformace centrálního nervového systému	754
61.3	Vrozené srdeční vady	756
61.4	Malformace gastrointestinálního traktu	756
61.5	Vrozené vady ledvin a močových cest	758
61.6	Vrozené vady genitálu	758
61.7	Končetinové vady	759
61.8	Skeletální vady	760
61.9	Polymalformační syndromy	760
61.10	Nedědičné faktory	761
61.11	Kongenitální malformace u vybraných chromozomálních abnormalit	762
	PŘEHLED POUŽITÝCH ZKRATEK	765
	SEZNAM OBRÁZKŮ	769
	MEDAILONEK AUTORA	779
	REJSTŘÍK	781